

Κολυμπώντας στην πρωτόγονη λάσπη της ζωής

«Stallerhof» του
Φραντς Ξάβερ Κρετς

**Συμπαγωγική
της ΕΘΑΛ και
της Ομάδας One/Of
Μετάφραση: Κοραλία
Σωτηριάδου
Σκηνοθεσία: Μαρία
Κυριάκου
Σκηνικά-κοστούμια:
Γιώργος Γιάννου
Φωτισμοί: Βασίλης
Πετεινάρης
Μουσική επιμέλεια/
Σχεδιασμός ήχου:
Πάνος Μπάρτζης
Επιμέλεια κίνησης:
Julia Brendle
Παίζουν: Μηνάς
Τίγκιλης, Μέλανη
Στέλιου, Μαρίνα
Αργυρίδου, Αντρέας
Βασιλείου**

Νόνα Μολέσκη

nona.moleski
@philelefttheros.com

Η ΕΘΑΛ είναι ίσως το μόνο από τα κυπριακά θεατρικά σχήματα που εφαρμόζει... εξωτερική πολιτική, με υπ. Εξ. τον καλλιτεχνικό της διευθυντή Μηνά Τίγκιλη. Στη σκηνή της ανεβαίνουν έργα σημερινής ξένης θεατρικής γραφής, παραγωγές που συχνά συνοδεύονται από παράλληλες ενημερωτικές εκδηλώσεις αφιερωμένες στη θεατρική πραγματικότητα της χώρας καταγωγής του έργου, από δημιουργίες σχέσεων με τους συγγραφείς των έργων, από συνεργασίες με ξένες πρεσβείες και με ξένα πολιτιστικά κέντρα, ακόμα και από επισκέψεις του θιάσου στο εξωτερικό. Τέτοιο πλήρες πρόγραμμα συνεργασίας ανέπτυξε η ΕΘΑΛ με το Ισραήλ γύρω από τις παραγωγές του «Σφαγείου» του Ιλάν Χατόρ και της «Πόρνης του Οχάιο» του Χανόχ Λεβίν. Ο λεμεσιανός θίασος έχει εξαγγείλει και μια ρωσόφωνη παραγωγή, απευθυνόμενος σ' ένα μεγάλο πια μέρος του πληθυσμού της πόλης του.

Τώρα η ΕΘΑΛ γνωρίζει στο κυπριακό κοινό τον σύγχρονο Γερμανό συγγραφέα Φραντς Ξάβερ Κρετς. Η μετάφραση του έργου «Stallerhof» από την Κοραλία Σωτηριάδου επιδοτείται από το Goethe Institut και το πρόγραμμα της παράστασης συνοδεύεται από το υπόμνημα με τις παραστάσεις γερμανικών έργων που ανέβηκαν στη σκηνή της ΕΘΑΛ. Στα πλαίσια της... εσωτερικής της πολιτικής η ΕΘΑΛ συνεργάζεται με τη σκηνοθετίδα Μαρία Κυριάκου και την Ομάδα One /Of, όπως συνεργάστηκε με το Ριάλτο στην παραγωγή της παιδικής της σκηνής.

Αισθάνομαι ότι παρატραβώ την εισαγωγή, επειδή διστάζω να περάσω στο κύριο μέρος του σημειωμάτος μου. Φοβάμαι μήπως πιαστώ από το επίθετο «σκληρός» και το επαναλαμβάνω συνέχεια. Αμφιβάλλω αν γράφτηκε ή ειπώθηκε ποτέ κάτι για το θέατρο του Φραντς Ξάβερ Κρετς χωρίς να χρησιμοποιηθεί το συγκεκριμένο επίθετο. Ο Κρετς είναι αμείλικτος πρώτα απ' όλα με τους θεατές του. Υπάρχουν πολλοί μυθιστοριογράφοι και θεατρικοί

συγγραφείς που ασχολήθηκαν με τη ζωή στα υπόγεια και στα περιθώρια των κοινωνιών και των εποχών τους, που ερευνήσαν τον βυθό, τον πάτο, από τον Ζολά, τον Γκόρκι, τον Ζενέ και τόσους και τόσους πιο σύγχρονους. Όμως μια παρηγοριά, μια ποιητική αύρα, ένας ρομαντισμός, μια κάποια μυθοποίηση των πλάσμάτων του κοινωνικού βυθού συχνά πρόσφεραν συναισθηματική διέξοδο στους αναγνώστες και θεατές. Μια άλλη εναλλακτική διέξοδος για τους αναγνώστες και τους θεατές προκύπτει από την κοινωνική μαχητικότητα των συγγραφέων-«περιθωριολόγων», από τα επιθετικά «κατηγορώ», στραμμένα προς τους αίτιους και τα αίτια της κατάντιας των ηρώων τους. Λοιπόν, ο Κρετς δεν δείχνει σε μας, τους θεατές του, κανέναν τρόπο διαφυγής, μας θέλει καθηλωμένους και αυστηρά αντιμέτωπους με όσα συμβαίνουν στο Stallerhof. Οι ήρωές του στερούνται προοπτικής και οι θεατές του στερούνται πίστης στην προοδευτική εξέλιξη. Από τους ήρωές του αφαιρείται το μέλλον και η ελπίδα, από τους θεατές του αφαιρείται η δυνατότητα να δούμε μοτίβα, κίνητρα, συναισθήματα που δεν είναι εκεί.

Η σκηνοθετίδα Μαρία Κυριάκου και οι άλλοι

δημιουργοί της παράστασης έχουν βρει τρόπο να μεταφέρουν στη σκηνή την κοσμοαντίληψη του συγγραφέα. Την πρωτόγονη λάσπη της ζωής, στην οποία κολυμπάνε τα στερημένα οποιασδήποτε εξελικτικής προοπτικής πρόσωπα του έργου, ο σκηνογράφος της παράστασης Γιώργος Γιάννου την αποδίδει μεταφορικά, χρησιμοποιώντας ως υλικό το άχυρο, ένα υλικό... χωρίς προοπτική εξέλιξης. Σε συνδυασμό με τον εξαιρετικό φωτισμό του Βασίλη Πετεινάρη τα υπόλοιπα σκηνικά αντικείμενα αναπαριστούν τη μιζέρια και την καταθλιπτικότητα του χώρου, τον υπαρξιακό περιορισμό των χαρακτήρων, αλλά και τις μετακινήσεις τους, τις αλλαγές του τόπου δράσης.

Πιστεύω όμως ότι η απόκοσμη υποκριτική μανιέρα και η επιτηδευμένη «άγρια» εκφορά του λόγου, την οποία η σκηνοθετίδα έχει επιλέξει για τη Μέλανη Στέλιου και τον Μηνά Τίγκιλη, που ενσάρκωναν το ζεύγος Στάλερ, δεν ήταν ο κατάλληλος τρόπος για την απόδοση του λόγου του Κρετς. Ο γλωσσικός μιμιτισμός του έργου, η άγνη γλώσσα των Στάλερ, η ανικανότητά τους να εκφραστούν με άλλους τρόπους εκτός από βιβλικά τσιτάτα και κοινοτοπίες, απαιτούσε, πιστεύω, ρεαλισμό. Πιο κοντά στη ρεαλιστική μανιέρα, όχι όμως εντελώς απαλλαγμένος από την επιτήδευση, βρίσκεται ο Αντρέας Βασιλείου, ο ρόλος του οποίου έχει το μεγαλύτερο μερίδιο λέξεων, πληροφοριών και πράξεων στο έργο.

Η Μαρίνα Αργυρίδου έχει κάνει ήδη πολύ καλές δουλειές στις παραγωγές του ΘΟΚ. Η τόσο λεπτομερής και ολοκληρωμένη υποκριτική δημιουργία της ηθοποιού στο ρόλο της Μπέπι δεν προκάλεσε έκπληξη, αλλά αποτέλεσε απόδειξη των μεγάλων της δυνατοτήτων. Η γλώσσα του σώματος και η έκφραση του προσώπου, ο τρόπος με τον οποίο αποδόθηκε η αναπηρία της Μπέπι, η ποιότητα της φωνής, όλα τα μέσα που χρησιμοποίησε η ηθοποιός, ήταν αποτελεσματικά.